

Qanunvericilik tədbirləri

1. 2005-ci ilin iyun ayında insan alverinə qarşı mübarizənin möhkəm hüquqi və təşkilati əsasını təşkil edən **“İnsan alverinə qarşı mübarizə haqqında”** Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul edilmişdir.
2. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinə qadınların müdafiəsinin möhkəmləndirilməsini nəzərdə tutan bir neçə mühüm dəyişiklik edilmişdir (144-1-ci maddə (İnsan alveri), 144-2-ci maddə (məcburi əmək), 316-1-ci maddə (insan alverindən zərərçəkmiş şəxs haqqında konfidensial məlumatları yayma).
3. 10 Oktyabr 2006-cı ildə “Gender bərabərliyinin təminatları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul edilmişdir. Qanunun məqsədi cinsi mənsubiyyətə görə ayrı-seçkiliyin bütün formalarını aradan qaldırmaqla, kişi və qadınlara ictimai həyatın siyasi, iqtisadi, sosial, mədəni və digər sahələrində bərabər imkanlar yaratmaqla gender bərabərliyinin təmin edilməsindən ibarətdir.
4. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinə “Seksual qısnamaya məruz qalmış işçilərə qarşı təzyiğin göstərilməsi” adlı yeni 60-1-ci maddə əlavə edilmişdir. Həmin maddəyə əsasən hər hansı cinsi təqib xarakterli hərəkətlərdən şikayət etmiş istənilən işçiyə qarşı təzyiq göstərmiş vəzifəli şəxslər ağır cərimə ilə cəzalandırılacaqlar.
5. “Gender (kişi və qadınların) bərabərliyinin təminatları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun hərtərəfli həyata keçirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Təhsil Qanununa, dövlət tərəfindən bütün təhsil müəssisələrinə qəbul zamanı kişilərlə qadınlara bərabər hüquqların verilməsi, tələbələrin təqaüdlə təmin edilməsində, tədris planının seçilməsində və biliyin qiymətləndirilməsində kişi və qadınlar üçün bərabər imkanların yaradılmasının təmin edilməsini nəzərdə tutan dəyişikliklər edilmişdir.

Qanunvericiliyə təklif olunan dəyişikliklər

1. Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi Ailə Məcəlləsinə dəyişikliklər edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə təkliflər təqdim etmişdir. Bu təkliflər nikah yaşının bərabərləşdirilməsi, nikah

yaşının azaldılması halları, nikaha daxil olan şəxslərin məcburi tibbin müayinəsindən həyata keçirilməsi və nikah müqaviləsinin bağlanması məcburi xarakter alması ilə bağlıdır.

2. “Məişət zorakılığının qarşısının alınması haqqında” Qanun layihəsi Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən hazırlanmış və Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə və Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Qanun layihəsi qadınların məişət zorakılığı hallarından adekvat və səmərəli müdafiəsi, onların şərəf və ləyaqətlərinə hörmət bəsləmək məqsədi daşıyır, məişət zorakılığı hallarının qarşısının alınması kimi geniş və əhatəli müddəaları, zorakılıq qurbanları üçün sığınacaqlar, məsləhət xidmətləri, reabilitasiya, cinayətkarların cəzalandırılması və s. də daxil olmaqla müdafiə tədbirlərini ehtiva edir. Məlumat çatışmazlığı əsas boşluq kimi müəyyən olunduğundan qanun layihəsində statistik məlumat bazasının və məlumat toplama metodologiyasının yaradılması nəzərdə tutulmuşdur. Qanun layihəsinin Milli Məclisin 2009-cu ilin payız sessiyasında qəbul ediləcəyi gözlənilir.

Azərbaycan Respublikasında insan hüquqlarının müdafiəsi üzrə Milli Fəaliyyət Planı

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 28 dekabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında insan hüquqlarının müdafiəsi üzrə Milli Fəaliyyət Planı”nda qadın hüquqlarının müdafiəsinə dair tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Milli Fəaliyyət Planında məişət zorakılığının qarşısının alınması, psixoloji və tibbi yardım, bu cür zorakılığın qurbanları üçün zəruri kompensasiya və reabilitasiyanın təmin edilməsi üzrə tədbirlər də daxil olmaqla, qadınlara qarşı zorakılığın bütün formalarına qarşı mübarizə aparılması, qadınların hüquqlarının daha yaxşı səviyyədə müdafiəsi üçün tədbirlər nəzərdə tutulmuşdur.

Yoxsulluğun Azaldılması və Davamlı İnkişaf üzrə Dövlət Proqramı

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qadın problemləri üzrə fərman və sərəncamlarının həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə özündə gender komponentini birləşdirən dövlət proqramları qəbul edilir. Yoxsulluğun azaldılması və iqtisadi inkişaf üzrə Dövlət Proqramında (2003-2005) gender komponenti yalnız kəşşən məsələ kimi daxil edildiyi halda yoxsulluğun azaldılmasının ikinci

mərhələsində (Yoxsulluğun azaldılması və Davamlı İnkişaf üzrə Dövlət Proqramı – 2008-2015) gender komponenti geniş şəkildə öz əksini tapmışdır. Sənədin hazırlanmasının ilk mərhələsində müqavilə əsasında müvəqqəti gender məsələləri üzrə ekspert vəzifələrini təsis etmiş, ikinci mərhələdə isə artıq gender məsələləri üzrə ekspertlər sənədi hazırlayan işçi heyətə daxil edilmişdir.. Sözügedən Proqram 15 sentyabr 2008-ci il tarixdə qəbul edilmişdir.

Demokratik cəmiyyətdə gündəlik zorakılıqla mübarizə üzrə Respublika Kompleks Proqramı

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2007-ci il 25 yanvar tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Demokratik cəmiyyətdə gündəlik zorakılıqla mübarizə üzrə Respublika Kompleks Proqramında” cinsi və digər növ bərabərsizliyin, ailə zorakılığının, cəmiyyətdə qəddarlığın qarşısının alınması məqsədilə hər cür strateji planların işlənilib hazırlanması, qadınların onlara qarşı törədilən zorakılıqdan müdafiə edilməsini nəzərdə tutulur.

Həmçinin Kompleks Proqramda ikiqat zorakılığa məruz qalmış qaçqın və məcburi köçkün qadın və uşaqlar üçün sosial reabilitasiya işinin, qadınlar arasında işsizliyin azaldılması məqsədi ilə yenidən ixtisaslaşma kurslarının təşkil edilməsi, ali təhsil müəssisələrində bərabərlik və xüsusilə də qadınlara qarşı zorakılıqla mübarizə üzrə təhsil proqramlarının hazırlanması, qadınlara qarşı zorakılığın meyarlarının müəyyən edilməsi və s. kimi məsələləri özündə ehtiva edir.